DIREZIONE REGIONALE MUSEI LOMBARDIA

CASTELLO SCALIGERO DI SIRMIONE

HET SCALIGERO-KASTEEL VAN SIRMIONE

Het **Scaligero-kasteel van Sirmione** is een buitengewoon voorbeeld van een **meerverdedigingswerk** en een van de meest **spectaculaire en goed bewaard gebleven forten van het Gardameer. (Afb.1)**
Het kasteel is gesitueerd bij de ingang van het middeleeuwse vestingstadje en bestaat uit een **centrale vierhoek** van muren tussen **drie hoektorens** waarboven een donjon uitsteekt, de hoogste toren. Een tweede verdedigingscirkel, die lager gelegen is, omringt een tweede binnenplaats, de binnenplaats van het dok en het dok zelf. **(Afb. 2)**

EEN BEETJE GESCHIEDENIS...

Het kasteel van Sirmione wordt aan het begin van de **tweede helft van de veertiende eeuw** gebouwd naar wens van de **familie Della Scala** die een groot grondgebied veroverd had en een netwerk van vestingwerken bouwt ter verdediging van zijn bezittingen.
In 1387 bezet Gian Galeazzo Visconti, hertog van Milaan, Verona en het grondgebied van de familie Della Scala, met inbegrip van Sirmione, tot het jaar 1404; vanaf 1405 gaat Sirmione over in handen van de Republiek Venetië en blijft dat tot 1797 wanneer de controle over het grondgebied onder Franse en vervolgens Oostenrijkse heerschappij komt tot het in 1861 door het Koninkrijk Italië geannexeerd wordt.

1. Aanzicht vanaf het meer

HET BEZOEK – De ingang en de ophaalbrug

Zijn we het vestingstadje Sirmione eenmaal binnengekomen door de monumentale poort, dan wordt het kasteel bereikt door een ravelijn over te steken dat de ingang van het aan het plein gelegen fort beschermt.

De brug die we oversteken, tegenwoordig van metselwerk en beschermd door moderne relingen met het symbool van de familie Della Scala, was eens een ophaalbrug: de gaten, waarin de balken gestoken werden die voor het optillen van de brug gebruikt werden, zijn nog zichtbaar.

Op de façade van het ravelijn bevinden zich twee marmeren wapenschilden van de familie Della Scala en de gebeeldhouwde leeuw van Sint Marcus, symbool van de Venetiaanse overheersing maar gerealiseerd in 1890. (Afb. 3)

Via de poort, die vroeger ook een valhek had, wordt toegang verkregen tot de zuilengalerij met de ticketverkoop, didactische panelen en drie houten prauwen uit de hoge middeleeuwen die in de rivier de Oglio gevonden zijn door een team archeologen van het Centrum voor Onderwaterarcheologie (STAS) dat jarenlang in het kasteel gevestigd was.

2. Toegang tot het dok vanaf het meer

3. Toegang vanaf het Piazza Castello

4. De donjon

De centrale binnenplaats, vroeger gebruikt als plein voor militaire oefeningen, wordt goed beschermd door de drie torens en de **donjon. (Afb. 4)** Deze laatste, oorspronkelijk de woning van de kasteelheer, wordt geflankeerd door de slaapzalen voor soldaten, cassero genoemd. De twee gebouwen zijn nauw met elkaar verbonden om de troepen in staat te stellen zich snel naar de weergang, of omloop, te begeven. **(Afb. 5)**
Via de binnenplaats wordt toegang verkregen tot de **zuidwestelijke toren**, die naar buiten toe dicht en alleen naar binnen toe open is. Hierdoor konden de verdedigers het gebied beter controleren en vonden de vijanden geen beschutting bij een aanval op de vesting. Van hieruit kan men op de weergang komen.
De **weergangen**, die tegenwoordig door relingen beschermd worden, zijn van Verona-steen, bestrijken de vier zijden van de hoofdbinnenplaats en lopen door de drie hoektorens heen. Hier vonden de soldaten bescherming tegen de vijand, dankzij de kantelen van waaraf ze kogels wierpen.

De donjon – Vanaf de zuidzijde van de weergang wordt toegang verkregen tot de donjon, die wel 37 meter hoog is, een kroon van kraagstenen heeft en versierd is met een wapenschild van de familie Della Scala dat oorspronkelijk een trap voorstelde maar tegenwoordig alleen uitgebeiteld zichtbaar is.

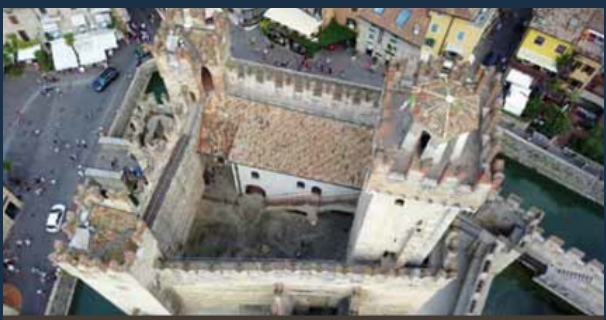

5. De centrale binnenplaats

6. De tweede binnenplaats

Iedere heerser had namelijk de gewoonte om de herinnering aan zijn voorganger te wissen door de wapenschilden ervan te verwijderen. De kantelen van de donjon zijn alle gerenoveerd in de **restauratie van 1920** terwijl aan de basis van de borstwering eens de openingen gesitueerd waren die als afvoerpijpen gebruikt werden, waarlangs diverse materialen en kogels op eventuele aanvallers gesmeten werden. Vanaf de top van de donjon kan van een schitterend uitzicht op het Gardameer genoten worden.

De tweede toegang – Via de poort met verlaagde boog in de zuidelijke muur van de hoofdbinnenplaats komt men bij de **tweede toegang** tot het kasteel, vanaf het vasteland, met een reeks van twee ravelijnen die met elkaar verbonden zijn door een versterkte gang, omgeven is door muren met kantelen en beschermd wordt door ophaalbruggen. Het tweede ravelijn, dat afgesloten is door hekwerk, maakt toegang vanaf het land mogelijk via een extra brug die echter niet meer beweegbaar is. Tussen het ene en het andere ravelijn zijn in de versterkte gang twee poorten gesitueerd: in het westen wordt toegang verleend tot de tweede binnenplaats, in het oosten tot de binnenplaats van het dok.

De tweede binnenplaats ontstaat voor militaire doeleinden maar wordt in de negentiende eeuw overdekt en met de hoofdbinnenplaats verbonden door middel van drie poorten die vervolgens afgesloten zijn. Men kan er enkele vondsten zien die uit de periode tussen de vijftiende en negentiende eeuw dateren: fragmenten van zuilen, kapitelen, inscripties die opdrachten bevatten en grafinscripties. **(Afb. 6)**
Tot enkele jaren geleden bevond zich een heus **lapidarium** in het kasteel, met vondsten uit de middeleeuwen, waaronder kostbaar marmer uit de longobardische tijd. Deze vondsten worden tegenwoordig tentoongesteld in het Archeologisch Museum dat in de Grotten van Catullus gesitueerd is.

7. De binnenplaats van het dok

De binnenplaats van het dok **(Afb. 7)** fungeert als secundaire bescherming en wordt inderdaad omsloten door muren met daarop de zogenaamde “Ghibellijnse kantelen”. Een trap voert naar de weergang die uitkijkt op het **dok (Afb. 8)** waarin de vloten van de familie Della Scala en de Venetiaanse vloten beschutting vonden en dat een uitzonderlijk voorbeeld van een vijftiende-eeuws versterkt havenbekken vormt. Het gaat namelijk om het oudste dok dat tegenwoordig bijna nog geheel intact is, net als het dok van het fort van Lazise, aan de Veronese kant van het Gardameer, dat zich vandaag ondergronds bevindt.
Het dok heeft een onregelmatige trapeziumvorm en de helling van de externe muur kan een maatregel geweest zijn om de waterspiegel binnenin het bekken te beschermen tegen de Tramontana, de uit het noorden blazende wind, of “pelèr”. Er lopen twee weergangen over de drie zijden: de bovenste ter verdediging van de milities en de onderste daarentegen voor het aanmeren van de boten. Het interne bekken van het dok - dat door de opeenhoping van puin in de loop der eeuwen ondergronds kwam te liggen en gedurende de gehele negentiende eeuw een begaanbare binnenplaats was - werd in 1919 uitgegraven om opnieuw het water van het meer te ontvangen. In 2018, na een restauratie waarbij ook een trap in de noordoostelijke toren gerealiseerd werd, is het dok dan eindelijk opengesteld voor het publiek.

8. Het dok

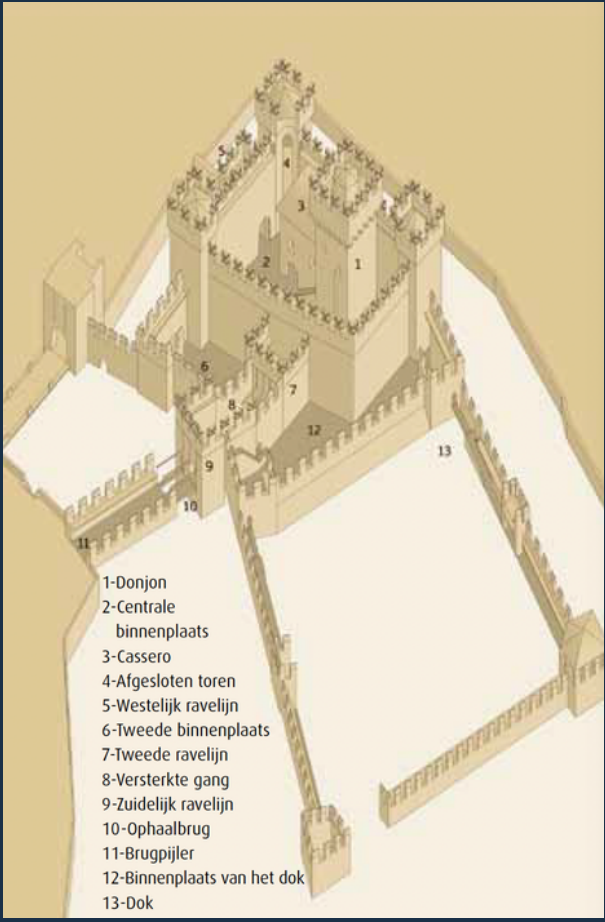

Castello Scaligero

Piazza Castello 34 – 25019 – Sirmione (BS)
tel +39 030 916468
e-mail: drm-lom.roccascaligera@cultura.gov.it

https://museilombardia.cultura.gov.it

Openingstijden: de openingstijden van het Kasteel zijn seizoensgebonden. Raadpleeg hiervoor de website
https://museilombardia.cultura.gov.it

Tickets
Vol tarief: € 6.00. Met korting: € 2.00 Italiaanse staatsburgers en EU tussen 18 en 25 jaar. Gratis tot 18 jaar
Raadpleeg voor de volledige lijst van categorieën die recht op gratis toegang hebben, de website
www.beniculturali.it >luoghi della cultura >agevolazioni